

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Työkyvyn tuki – Monialaisen kuntoutuksen kehittäminen Tulevaisuuden sote-keskusohjelmassa

Terttu Piippo, projektisuunnittelija, Pohjois-Pohjanmaan Tulevaisuuden sote-keskus –kehittämishanke, kuntoutuksen kehittämisohjelma

Saara Penttilä, projektisuunnittelija, Pohjois-Pohjanmaan Tulevaisuuden sote-keskus –kehittämishanke, kuntoutuksen kehittämisohjelma

Työkyvyn tuen palvelut ovat osa sote-uudistusta

- Työkyvyn tuen palvelut yhdenvertaisesti työkäisille
- Yhteensovitetut sosiaali- ja terveyspalvelut
- Palvelutarpeiden varhainen tunnistaminen
- Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen
- Työttömien palvelut ja etuudet ja niiden yhteensovittaminen

Työkyvyn tuen kehittäminen

Tavoitteet:

- **Työkyvyn tuen toimintamallit selkeytyvät ja yhtenäistyvät.**
- Sote-keskuksissa toimii **työkyvyn tuen tiimi /verkosto.**
- Monialaisia työkyvyn tuen **palveluja tarvitsevan tukena** on kokonaisuutta **koordinoiva ammattilainen.**
- Monialainen **palvelupolku on asiakkaalle yhtenäinen.** Yhteensovitettu kokonaisuus sisältää vaikuttavaksi todetut työkyvyn tuen keinot ja asiakasosallisuuden.
- Työkyvyn tuen tarpeen tunnistamisen ja tuen keinojen **osaaminen vahvistuu** monialaisen toimijaverkoston ammattilaisilla.
- **Lisätään tuetun työllistymisen menetelmien käyttöä,** esim. laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus IPS (Individual Placement and Support)
- Työkyvyn tuen **yhteistyö, työkäytännöt, sopiminen ja tiedonkulku** tukevat asiakkaan kuntoutumista ja työllistymistä
- **Monialainen työkyvyn tuen -toiminta on koordinoitua ja johdettua.**
- Toimintaa **kehitetään ja arvioidaan** yhteisesti sovituilla tavoilla ja **mittareilla.**

Toimenpiteet:

- **Kuvataan työkyvyn tuen palvelupolut ja verkostot** yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ja täsmennetään eri toimijoiden rooleja yhdessä alueen ammattilaisten kanssa.
- Yhteiskehitetään hyvinvointialueelle yhteinen **sosiaalisen kuntoutuksen ja kuntouttavan työtoiminnan palvelupolun runko.**
- Työkyvyn tuen kehittämisen **ydintiimi** (joka täydentyy), vastaa kokonaisuuden etenemisestä ja **tekee kehittämistyötä monialaisen työkyvyn tuen kehittämisverkoston kanssa.**
- Toimitaan **yhteistyössä mm. TYP-verkoston, kuntoutuksen maakunnallisen järjestöverkoston ja työllisyysyhdyntävien valmistelun kanssa.**
- Tuetun työkyvyn tuen menetelmien (laatukriteereihin perustuva työhön valmennus, IPS) käyttöön ottamiseksi haetaan rahoitusta Kestävän kasvun toisesta valtion avustushausta

TYÖKYVYN TUEN -MALLI POHJOIS-POHJANMAAN HYVINVOINTIALUEELLA

Työkyvyn tuen kokonaisuuden johtaminen, seuranta ja arviointi

HYVINVOINTIALUE

Työterveyshuolto

SOTE -KESKUS

Työkyvyn tuen tiimi
-asiakkaan tarpeiden mukaisesti

TYP
Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu

TE-palvelut / Kunta-kokeilu

KELA

Kuntien työllisyys-palvelut

Koulutus-palvelut

Yritykset, Työpaikat

Järjestöt, yhdistykset

Työeläke-
vakuuttajat

Tapaturma-
ja liikenne-
vakuuttajat

Tutkimus-
laitokset

Ohjelmat ja
hankkeet

Terveysten ja sairaanhoidon palvelut

Perhe- ja sosiaalipalvelut

Mielenterveys- ja päihdepalvelut (OYS Psykiatria)

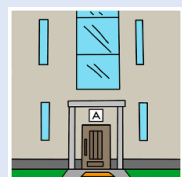
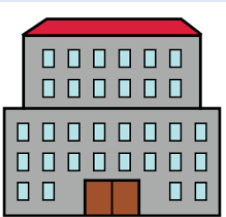
Kuntoutuspalvelut

Asiakas

Asiakaan läheiset

Asiakasvastaava

Opiskelijaterveydenhuolto

Työkyvyn OSAAMISKESKUS / Työkyvyn konsultaatiot

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE)

Lainsäädäntö, ohjelmat ja suositukset

Toimintaa ja kehittämistä ohjaa:

1. Yhteisövaikuttavuuden viitekehys
2. Kansallinen työkykyohjelma
3. Lainsäädäntö
4. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategian ja järjestämissuunnitelman painopisteet ja tavoitteet
5. Tutkimustieto, näyttöön perustuvat toimintamallit
6. Käytännössä toimivaksi todetut toimintamallit (esim. Innokylä, Terveyskylä)
7. Pohjoispohjalainen ihmiskäsitys

TYÖKYVYN TUEN TIIMIT

- Työkyvyn tuen tiimiin kuuluu asiakkaan tarpeen mukaiset ammattilaiset, kuten työkyvykoordinaattori, sosiaalityöntekijä, terveyden- /sairaanhoitaja, lääkäri, mielenterveys- ja päihdehoitaja, psykologi, kuntoutusohjaaja, fysioterapeutti, toimintaterapeutti, työterveyshuollon edustaja, työhönvalmentaja, TE-toimiston tai KELA:n asiantuntija, järjestötoimija, asiakkaan läheisiä jne.
- Tiimissä valitaan asiakasvastaava. Asiakasvastaavana toimii ammattilainen, jonka palveluja asiakas ensisijaisesti tarvitsee. Asiakasvastaava koordinoi asiakkaan arvion ja tuen polkua ja ohjaa tarvittaessa uudelle vastuuhenkilölle saattaen vaihtaen.

Työkyvyn tuen alueelliset tiimit

1. Tiimejä vähintään 6, oma jokaiselle aiemmalle alueelle →helpottaa työntekijöiden työajan käyttöä ja toimijat ovat lähempänä asiakkaita
2. Tiimit voivat kokoontua missä tahansa, esim. asiakkaalle lähimmässä sote-keskuksessa tai osin etänä / hybridinä, jotta voidaan varmistaa tarvittava asiantuntemus ja osaaminen

Asiakasvastaava-malli

- Asiakasvastaavaksi nimetään asiakkaan tilanteen kannalta sopivin henkilö, joka toimii lähitiimissä tai muissa palveluissa.
- Sosiaalipalvelujen asiakkaan asiakasvastaavana toimii sosiaalihuollon ammattilainen (SHL 42 § omatyöntekijä), jolle työkyvyn tuen tiimi tarjoaa työparin.
- Asiakasvastaava vastaa asiakasohjauksen ja palvelujen toteutumisesta sekä palvelujen koordinoinnista yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Asiakasvastaavan tehtävänä on:

- varmistaa, että asiakkaalta on saatu kirjallinen suostumus tiedonvaihtoon ja monialaiseen yhteistyöhön (poikkeus TYP-toiminta)
- huolehtia tarvittavista käytännön järjestelyistä
- tiedottaa verkostoa asiakkaan tilanteesta
- huolehtia työkyvyn tuen suunnitelman kirjaamisesta
- varmistaa, että suunnitelma on tiedossa kaikilla sen tekemiseen osallistuvilla toimijoilla
- vastata suunnitelman toimeenpanosta, koordinoinnista ja seurannasta. (Lähde: Työkyvyn tuki –koulutus)

Työkyvyn tuen mallin rakentaminen

1. Työkyvyn tuen tiimi: Työkyvyn tuen-mallia on kehitetty Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeessa työkyvyn tuen monialaisessa kehittämistiimissä, jossa on jäseniä eri kehittämisohjelmista, Työterveyslaitokselta, THL:ltä, Kelalta, TYP –verkostosta ja työkyky -hankkeista/ työllisyyspalvelusta.
2. Webinaarit: vuonna 2022 on järjestetty seitsemän Työkyvyn tuki Pohjois-Pohjanmaalla -webinaaria (yhteensä 920 osallistujaa) eri työkyvyn tuen teemoista. Webinaareissa on ollut puheenvuoroja mm. STM:stä, TEM:stä, THL:stä, Työterveyslaitokselta, Valtion ravitsemusneuvottelukunnasta, kuntien työllisyyspalveluista ja nuorisopalveluista, oppilaitoksista, työterveyshuollosta, Työkykyohjelman ja kuntien työllisyys-hankkeista. Kahdeksas webinaari järjestetään 29.11, jossa puheenvuorot mm. hyvinvointialueelta, KELA:lta ja TE –toimistosta sekä TYP -verkostosta. Webinaareissa osallistuja ovat osallistuneet työpajaosuuksissa työkyvyn tuen mallin kehittämiseen.
3. Sisällön kehittäminen yhteistyössä työllisyysyhdympinta -valmistelun kanssa: sisältöä on kehitetty saman aikaisesti työllisyysyhdympinta –valmistelun kanssa osana monialaista kuntoutusta, yhdessä eri kehittämisohjelmien toimijoiden kanssa.
4. Työkyvyn tuen pilotti syksyllä 2022: työkyvyn tuen pilotti on toteutettu yhden alueen kunnan ja sote –toimijoiden kanssa. Pilotista saatuja kokemuksia ja tuloksia hyödynnetään työkyvyn tuen mallissa.

Kiitos!

Työkyvyn tuen tiimissä työskennelleet:

Terttu Piippo, Saara Penttilä, Merja Aunola

Marjaana Teerikangas, Leena Mämmi-Laukka, Tuulia Varanka-Ruuska (TTL), Sanna Pitkäranta (THL), Ulla Vuorma (KELA), Anna-Liisa Lämsä (TE-toimisto /TYP), Niko Borén, Hannu Säävälä, Mari Viljas, Hanne Talvio, Vilja Lankinen, Helena Niskanen, Sanna Tauriainen, Helena Liimatainen, Sanna Syrén